

riktigt

som 2005 bröt sig ur USA:s LO, AFL-CIO, och formade en ny federation, Change to win. De har utvecklat en rad intressanta fackliga taktiker – bitvis övergår Sahlströms bok till en medryckande handbok i organisering – där det enskilt viktigaste är att engagera de anställda på arbetsplatsen men där slutsatsen är att framgångar kräver sammansatta strategier. Allt på en gång: organisera de anställda, samverka med lokalsamhället, driva juridiska processer, ha en klar mediestrategi, kartlägga företagets ömma punkter, demonstrera på gatorna... Inte minst krävs att förbundet verkligen ställer sina resurser till organiserings förfogande; det brittiska facket T&G som inspirerats av denna "organizing unionism" har 80 heltidsanställda vars enda uppgift är att värva och organisera medlemmar.

Samtidigt frilägger Sahlström en del osympatiska drag i de amerikanska fackens "mean, lean organizing machine"; främst en förändringsiver som inte tar sig tid att vänta in den lokala demokratin och därför har lett till en auktoritär kultur. Olle Sahlström påpekar att fältropet "Back to basics", som paradoxalt nog ekar bland fackliga förnyare världen över, är tvetydigt och i värsta fall innebär ett hyllande av en patriarkal och monolitisk facklig kultur.

Sahlström ser den amerikanska förnyelsen som bra men otillräcklig; demokratin måste fördjupas, det politiska projektet förtydligas och transnationella strategier utvecklas.

Om det fackliga motlutet de senaste 30 åren främst kan tillskrivas globalisering och informalisering borde ju gränsöverskridande samverkan vara en självklar del i en strategi för facklig förnyelse.

Samtidigt som I skuggan av en storhetstid, och lika diskret, släpptes även Ingemar Lindbergs nya bok *Solidaritetsens nya landskap. Arbetare utan gränser* som ger många intressanta exempel på global facklig samverkan, både lyckade och misslyckade sådana. Om samarbetet mellan klubbarna på GM-fabrikerna i Rüsselsheim och Trollhättan 2004 var halvdant – båda gick med på försämringar men höll sig inom avtalade gränser – är det ändå ett framsteg i jämförelse med hur Metall behandlade fackklubben på Ericssons telefonväxelfabrik i Colombia för 30 år sedan. Metall ställde krav på att facket SintraEricsson skulle avstå från kontakter med

FOTO: TEAMSTERS

Olle Sahlström beskriver möjliga vägar till facklig förnyelse. En av dem står nordamerikanska förbundet Teamsters för.

vänstergrupper och ansluta sig till det nationella förbundet Ultramicol som arbetarna uppfattade som "gult" – annars skulle stödet från Metall utebli. Eftersom SintraEricsson vägrade detta tittade Metall i praktiken på medan kravallpolisen krossade fackklubben 1983 och en ny fackförening initierades av Ericsson – en klubb som, förmodar vi, Metall lättare kunde samarbeta med.

Lindberg väjer inte för svårigheterna i att utveckla en transnationell facklig solidaritet men argumenterar för att det är nödvändigt för att nå en bättre balans mellan arbete och kapital, en kamp som nu i hög grad utspelar sig på global nivå.

Ur Sahlströms och Lindbergs exempel kan en vision destilleras fram av fackföreningar som kan segra både genom förhandlingar och mobilisering av breda lager. Som är starka, demokratiska fästen på arbetsplatserna och samtidigt bedriver ett omfattande transnationellt arbete. Som öppnar sina led för papperslösa och

arbetare i informell sektor och dessutom samverkar i breda allianser med andra sociala rörelser. Som både är effektiva organisatörer och tuffa försvarare av löner och arbetsvillkor, men vars målsättning samtidigt går utöver dagskraven och är ett redskap för frigörelse.

Det ter sig som en utopi, förstås, men är samtidigt en bra kompassriktning i det förnyelsearbete som snart måste börja på allvar inom den fackföreningsrörelse som alltjämt ses som "male, pale and stale" (manlig, vit och sliten).

RIKARD WARLENIUS

rikard.warlenius@arbetaren.se

I skuggan av en storhetstid

Olle Sahlström

ATLAS, 2008

Solidaritetsens nya landskap. Arbetare utan gränser

Ingemar Lindberg

ATLAS, 2008